

Omówienie wyników badania ankietowego ZNP

W okresie obowiązywania znowelizowanego w 2009 r. artykułu 42 ust. 2 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela, Związek Nauczycielstwa Polskiego systematycznie monitorował sposób jego realizacji. Sygnalizowane nam zastrzeżenia, a także wyniki regionalnych sondaży ujawniły szereg nieprawidłowości związanych ze stosowaniem nowej regulacji w praktyce szkolnej. Dlatego w 2011 r. ZNP przeprowadził na terenie kraju badanie ankietowe, w celu zdiagnozowania aktualnej sytuacji. W badaniu uczestniczyło ponad 150 tys. nauczycieli, z ponad 10 tys. szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Wyniki badania potwierdziły sygnalizowane wcześniej nieprawidłowości, tj.:

naruszanie przepisów prawa poprzez:

- rozliczanie godzin karcianych w innym niż półroczny systemie (blisko 13 proc. badanych realizuje dodatkowe godziny w systemie miesięcznym, tygodniowym, a nawet w pojedynczych przypadkach rocznym oraz 2- i 3- miesięcznym),

- realizowanie zastępstw za nieobecnych nauczycieli (11,2 proc. badanych),

- odpracowywanie niezrealizowanych godzin w przypadku nieobecności w pracy spowodowanej chorobą (42 proc. badanych);

niezgodne z intencją ustawodawcy realizowanie przepisu. Zdaniem 62,4 proc. respondentów zajęcia realizowane w ramach tzw. godzin karcianych nie wpłynęły na poszerzenie oferty szkoły w stosunku do stanu sprzed wprowadzenia tych godzin, a przecież osiągnięcie takiego właśnie celu zakładał projektodawca;

nadużywanie i nadinterpretowanie przepisu w jego praktycznym stosowaniu mimo braku formalnych wymogów, co świadczy o niezrozumieniu przez niektórych dyrektorów szkół i organy prowadzące roli nauczyciela w procesie wspierania ucznia, a tym samym przedmiotowym traktowaniu i ucznia i nauczyciela.

Przypadki nadużywania i nadinterpretowania przepisu art. 42 ust. 2 pkt 2 KN dotyczą:

- wymogu opracowywania programów zajęć (77,8 proc. respondentów),
- określania liczebności grup (21,7 proc. respondentów),
- braku możliwości realizacji godzin karcianych w sposób skumulowany (53,3 proc. respondentów),
- narzucania przez dyrektorów szkół rodzaju i formy zajęć/czynności (19 proc. respondentów), co może niekorzystnie wpływać na dobór odpowiedniej dla ucznia (uczniów) formy zajęć.

Ponadto wyjątkowo niefortunnym zapisem okazało się szczególne wyodrębnienie spośród innych form realizacji „godzin karcianych” zajęć opieki świetlicowej. W sposób dobitny o niweczeniu idei ustawodawcy świadczą sygnalizowane nam przypadki, w których - zamiast rozszerzać ofertę zajęć dla uczniów – zgodnie z wolą organu prowadzącego zlikwidowano lub znacznie zredukowano etaty wychowawców świetlic szkolnych, zastępując realizowane planowo zajęcia świetlicowe wychowawców doraźnie realizowanymi godzinami „karcianymi”, odrabianymi w świetlicy przez pozostałych nauczycieli szkoły.

Należy również zwrócić uwagę na często pojawiające się wątpliwości dotyczące kwestii:

- rozliczania dodatkowych godzin w tygodniach w których przypada niezdolność do pracy,
- obniżania obowiązkowego wymiaru dodatkowych godzin, w sytuacji wystąpienia usprawiedliwionej nieobecności w pracy niebędącej niezdolnością spowodowaną chorobą.

W powyższych kwestiach ZNP wystąpił do Ministerstwa Edukacji Narodowej. Poniżej zamieszczamy wyjaśnienia resortu edukacji.

W związku z rażącym naruszeniem, a także swobodną interpretacją przepisów dotyczących stosowania art. 42 ust. 2 pkt 2 KN w praktyce szkolnej konieczna stała się modyfikacja brzmienia tego przepisu. Dlatego ZNP wystąpił z inicjatywą jego nowelizacji. Zmiana ustawy Karta Nauczyciela mająca na celu doprecyzowanie przepisu procedowana będzie w Sejmie 9 czerwca br.

Załącznik: Odpowiedź MEN (w zakładce „Do pobrania”)